

Abstrakt

Biogeografie herpetofauny Egejského moře je v posledních třiceti letech předmětem důkladného zkoumání. V evoluční biologii jsou ostrovy považovány za modelové ekosystémy. Lze na nich pozorovat morfologické, fyziologické a behaviorální změny, označované jako takzvané „ostrovní syndromy“. Vznik těchto syndromů je závislý na velikosti ostrova, jeho vzdálenosti od pevniny a na stáří ostrova. Dále také na hustotě populace, dostupnosti zdrojů a přítomnosti predátorů. Konkrétními projevy těchto syndromů jsou u plazů obývajících Egejské ostrovy: výskyt endemismu, gigantismu a nanismu, barevné změny, častější autotomie ocasu, kanibalismus a potravní specializace. Většina těchto změn je popsána na ještěrkách rodu *Podarcis*, zejména na *Podarcis erhardii*, jelikož je v této oblasti nejrozšířenějším plazem. Druhým velmi rozšířeným, a proto často zkoumaným plazem je *Mediodactylus kotschyi*. Ke změnám často dochází na malých ostrovech, jedinci tak bývají porovnáváni s příslušníky stejného druhu z většího ostrova nebo z pevniny. Výskyt endemitů je významně vyšší na ostrovech, které jsou déle odděleny od pevniny. Vznik gigantismu a nanismu nejvíce ovlivňuje predace, vnitrodruhová nebo mezidruhová kompetice a množství ptačích kolonií na ostrově. Přítomnost ptačích kolonií zajišťuje plazím druhům přísun živin, kterých je na ostrovech obecně nedostatek. Důsledkem bývá vyšší hustota populace, což zapříčiňuje druhovou kompetici a agresivitu, a tak i častější autotomii ocasu. Jednou z reakcí na agresivitu a predaci obecně je změna velikosti (ať už zmenšení těla pro snazší vyhledání úkrytu nebo zvětšení a pojídání menších jedinců). Vliv těchto faktorů tedy působí jinak na různých ostrovech a na různé druhy, proto jsou zde popsány zvláště konkrétní případy.